

No : 28

Tarih : 27/12/2016

GAYRİSAFİ YURTİÇİ HASILA (GSYH) VE MEVSİM TAKVİM ETKİLERİNDEN ARINDIRILMIŞ GSYH HESAPLARINA İLİŞKİN KAMUOYU DUYURUSU

12 Aralık 2016 tarihinde Avrupa Hesaplar Sistemi'ne (ESA-2010) uyumlu GSYH üçüncü çeyrek haber bülteni ile mevsimsellikten arındırılmayan seriler yayımlanmış olup, 27 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış seriler "Dönemsel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, III. Çeyrek Haber Bülteni" ekinde ve istatistiksel tablolar başlığı altında kamuoyunun kullanımına sunulmuştur.

Mevsimsellikten arındırma Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından önerilen ARIMA modeline dayalı TRAMO-SEATS yöntemini kullanarak gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemin uygulanması için Eurostat tarafından geliştirilmiş olan JDemetra+ yazılımının 2.0.0 sürümü kullanılmıştır. Mevsim etkisinden arındırılmış seriler ardışık dönemlerin karşılaştırılmasına, takvim etkisinden arındırılmış seriler ise bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırılmasına imkân vermektedir.

Bunun dışında, 12 Aralık 2016 tarihinde sadece zincirlenmiş endeks değerleri verilmiş olan üretim ve harcama yöntemlerine göre GSYH hesaplamalarına ilişkin tablolara ek olarak hesapların anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla zincirlenmiş hacim değerleri de aynı tarihte kamuoyunun kullanımına sunulmuştur.

Uluslararası standartlar gereğince, GSYH hesaplamalarında ihracat ve ithalat verileri cif/fob dönüşümü yapılarak kullanılmaktadır. GSYH hesaplamaları yapılırken bu dönüşüm cari fiyatlarda ve bir önceki yıl fiyatlarıyla yapılmış ancak; bir önceki yıl fiyatlarına ilişkin tablolarda cif/fob dönüşümü olmayan değerler sisteme dahil olmuştur. Bu kapsamda ilgili tablolarda cif/fob dönüşümü yapılmış serilere yer verilmiştir. Bu durumun, 2009 sonrası, sadece ithalat ve ihracat endeks değerlerine etkisi olup, GSYH düzeyinde cari fiyatlarla ve hacim endeksinde bir etkisi bulunmamaktadır.

Ayrıca, yeni GSYH serisi ile enflasyondan arındırılmış büyüklükler için ESA ile uyumlu olarak zincirlenmiş hacim yöntemi kullanılmaya başlanmıştır. Bu yöntemde cari yıldaki (t) her bir dönemin ağırlıklandırılması için bir önceki yılın (t-1) ağırlıklandırılmış ortalama fiyat verisi, yıllık veriden türetilen "bağlantı faktörü" ile birlikte kullanılmaktadır. Bu yöntem, mevcut dönemin değerini, bir önceki yılın dönemlerinin ortalama düzeyiyle karşılaştırmaktadır. Bağlantı, bir önceki yılın yıllık zincirleme endeks değeridir.

TÜİK Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Tel: 0312 425 20 52 – 410 01 10 Faks: 0312 425 20 53 e-Posta: bhim@tuik.gov.tr

Diđer bir ifade ile her yıl, bir önceki yıl ortalama fiyatlarıyla hesaplama yapıldıktan sonra dengelenmekte ve bir önceki yılın cari fiyatlarıyla oranlanarak büyüme oranı üretilmektedir. Bu oranlar endeks üzerine yansıtılarak yıllara özgü endeksler oluşturulmaktadır. Zincirlenmiş hacim büyüklükleri hesaplanırken, yöntemden bağımsız olarak ortaya çıkan toplamsallık sorunu, 1998-2009 yılları arasındaki sektörlerle ilişkin sadece endeks değerleri için makro eşleştirme (benchmarking) modelleri kullanılarak düzeltilmiştir. Söz konusu düzeltmenin GSYH düzeyinde cari fiyatlarla ve hacim büyüklüğünde bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.